

STUDIEHÆFTE SÆSON 2002-2003 ■

DET KONGELIGE TEATER

HJEMMELIV/KABUL TONY KUSHNER ■

HJEMMEMENNESKET

Britisk kvinde

DR. QUARI SHAH

Pashtunsk afghansk mand, læge

MULLAH AFTAR ALI DURRANNI

Pashtunsk afghansk mand, talebansk minister

MILTON CEILING

Britisk mand, computerspecialist,
gift med Hjemmemennesket

QUANGO TWISTLETON

Britisk mand, hjælpearbejder,
uofficiel kontakt for den britiske regering i Kabul

PRISCILLA CEILING

Britisk kvinde, arbejdsløs, uden mål i tilværelsen,
datter af Milton og Hjemmemennesket

MUNKRAT

Pashtunsk afghansk mand, i Nai Azz Munkar
– det talebanske politi

KHWAJA AZIZ MONDANABOSH

Tajikisk afghansk mand. Digter og mehram
(mandlig ledsager for kvinder på rejser)

ZAI GARSHI

Afghansk mand, tidligere skuespiller,
sælger nu hatte

MAHALA

Pashtunsk, afghansk kvinde,
bibliotekar før talebanerne kom

MARABUT

Afghansk mand, meget gammel, sufi eremit

INSTRUKTION**SCENOGRAFI****LYSDESIGN****OVERSÆTTELSE**

KIRSTEN OLESEN

BENNY POULSEN

HENRIK JANDORF

STIG HOFFMEYER

THOMAS CORNELIUSSEN

BARBARA HESSELAGER

TROELS THORSEN

MORTEN SUURBALLE

ANDERS HOVE

ANNE-LISE GABOLD

BENNY POULSEN

KLAUS HOFFMEYER

BIRGITTE MELLENTIN

TORBEN LENDORPH

PIA JUUL

SPILLEPERIODE

31. december 2002 til 23. marts 2003

FORESTILLINGEN SPILLER PÅ STÆREKASSEN

REDAKTION VIBEKE STAGGEMEIER ■ **LAYOUT** HELEN H. PETERSEN

INDHOLD

HANDLINGSRESUMÉ

2

TONY KUSHNER

4

AFGHANISTANS HISTORIE

5

i det 20. århundrede

ET MØDE MED DET KONGELIGE TEATER

7

Interview med skuespillereleven Troels Thorsen

TEKSTUDDRAG A + B

10

HANDLINGSRESUMÉ

د کارد بهیر و لنډیز

”Vores fortælling begynder ved selve historiens frembrud, cirka 3000 år før Kristus...” Sådan lyder de første ord i den talestrøm, der kommer fra en midaldrende, engelske husmor, som – fascineret af drømmen om det eksotiske Afghanistan – forsøger at forstå sit eget fortabte forstadsliv. Hun er en kvinde, der med egne ord har læst for mange bøger og som har en tendens til at skrabe ord og begreber til sig som ingen andre længere benytter. Hun er derfor blevet et arsenal af glemt og ubrugelig viden, som ingen rigtig gider lytte til mere. Man forstår, at både hendes mand, en distraet computerspecialist, og hendes tvære og psykisk ustabile datter har opgivet hende lige så meget som hun har opgivet dem. Hun har imidlertid haft en oplevelse for nylig, som hun fortæller os om, og som er den direkte anledning til, at hun også læser højt for os af en detaljeret gennemgang af Afghanistans årtusindlange historie fra en forældet guidebog: I en afghansk butik i London har hun nemlig mødt en mand med vejrbitd hud og en skamferet hånd, der har sat hendes erotiske fantasi i gang på en måde, så hun udfordres i sit trygge ”hjemmeliv”: Hun oplever, at hun er en del af en kultur, der er ved at bukke under for vellevned og til tonerne af Frank Sinatra, der synger ”It’s very nice to go trav’ling” fodres hendes udlængsel yderligere.

Så flyttes scenen til Kabul. Som i den første scene er vi i 1998 og i Afghanistan har Taleban på dette tidspunkt magten. I et hotelværelse befinder Hjemmemenneskets mand, Milton, og datteren Priscilla sig. Begge er kommet til Kabul for at lede efter moderen. Hun er nemlig øjensynligt draget til Kabul, hvor hun derefter er sporløst forsvundet. I sig selv er det fuldstændigt absurd, at en engelsk husmor skulle have begivet sig ud på denne rejse, og far og datter, der i forvejen ikke har let ved at kommunikere, er da heller ikke enige om, hvad der kan være sket. De bliver ganske vist fortalt – og det i meget udpenslede detaljer – at moderen er blevet grusomt myrdet, men Priscilla nægter at tro, at det kan være sandt og beslutter sig for at begive sig ud i Kabul for at lede efter hende. Imens hengiver Milton sig til Kabuls opium og heroin i samværet med Quango Twistleton, en obskur repræsentant for en engelsk hjælpeorganisation.

Ude i det fremmede og sønderbombede Kabul møder Priscilla en afghansk digter, der bliver hendes mehram – en lovpligtig ledsager for kvinder. Denne digter er et filosofisk menneske, som kan fortælle hende meget om Afghanistan, men som måske mest er interesseret i at få Priscilla til at transportere en stor bunke digte, han har skrevet på esperanto, ud af Afghanistan.

Digteren påtager sig opgaven at hjælpe Priscilla med at finde hendes mor og tager hende med hen til en tidligere skuespiller, der nu er hattemager og som har en fantastisk historie at fortælle: Priscillas mor, Hjemmemennesket, er slet ikke død, men har forelsket sig i en afghansk mand, vil giftes med ham, og ønsker nu ikke at se hverken sin datter eller mand mere. I stedet bedes Priscilla og hendes far tage en anden kvinde med sig ud af Afghanistan – den kvinde, den afghanske mand har forstødt for at gifte sig med Priscillas mor.

Denne Mahala viser sig at være en intelligent, rasende kvinde, en bibliotekar, som forbander den situation Afghanistan og ikke mindst dets kvinder er havnet i. Hun beder om at blive reddet ud af landet af Priscilla, som på sin side ikke kan forestille sig, hvordan hun skulle gøre det. Mehram’en fortæller hende imidlertid, at det, der behøves, er en anbefaling fra Quango Twistleton. Quango, der ikke har set en engelsk kvinde meget længe, viser sig villig til at slå en handel af med Priscilla: For at få anbefalingsbrevet, der kan redde Mahala ud af Afghanistan, skal Priscilla gå i seng med ham. Hun indvilliger og det lille selskab kan rejse mod London.

De tilbageholdes midlertidigt af Taleban, fordi de menes at smugle hemmelige papirer ud af Afghanistan. Mens undersøgelserne står på og Priscilla forhøres, finder den afghanske bibliotekar, der har mistet sin mand, og den engelske computerspecialist, der har mistet sin kone, et fælles sprog.

I en epilog sidder Mahala i Hjemmemenneskets stue og taler med sin nye datter, Priscilla. Hun passer have nu. Som en rigtig engelsk kvinde.

TONY KUSHNER

د تونی کوشنر لیکلین

Da dramatikeren Tony Kushner skrev *Hjemmeliv/Kabul* vidste han ikke, at hans fædreland USA ville være i krig med Afghanistan, når stykket fik premiere. Han skrev det næsten profetisk aktuelle stykke inden 11. september 2001 efter en årelang fascination af det fjerne land.

Da prøverne - i skyggen af terrorangrebene på New York og Washington - begyndte i oktober 2001, valgte han at undlade at ændre på stykket, så det kunne blive mere eller mindre relevant i forhold til de aktuelle begivenheder. Måske derfor lægger man meget mærke til følgende replik, der falder i stykket: En meget vred afghansk kvinde kritiserer amerikanernes støtte til Taleban i halvfemserne: "Hvis I elsker Taleban så højt, hvorfor tager I dem så ikke med til New York? Og hun fortsæt-

ter: "Nå, bare rolig, de skal nok komme til New York".

Stykkets handling udspiller sig dels i London og dels i Kabul lige efter USA's bombardementer af formodede terroristlejlere i 1998 og slutter i 1999 i London. Grunden til de amerikanske angreb dengang var, at man mente Osama bin Laden stod bag angreb på USA's ambassader i Kenya og Tanzania og man ønskede at ramme hans træningslejlere i provinsen Khost i Afghanistan.

Første del af stykket er en monolog for en kvinde, der drømmer og taler om Afghanistan. Den blev oprindeligt skrevet på bestilling til en engelsk skuespillerinde, men senere skrev Kushner videre, så det endte med et helaftens-drama om en hel europæisk families møde med det ukendte.

Tony Kushner blev født i 1956 på Manhattan, men opvoksede i Louisiana. Han har tidligere skrevet det episke og politiske drama "Engle i Amerika" om Reaganperioden og AIDS, der blev spillet på Det Kongelige Teater i 1994 i Jan Maagaards iscenesættelse. Det 7 timer lange stykke indbragte Kushner en Pulitzerpris i 1993, to Tony Awards og en lang række andre priser. Hans øvrige stykker er bl.a. "Hydriotaphia", "A Bright Room Called Day" og "Slavs!: Thinking About the Longstanding Problems of Virtue and Happiness". Desuden har Tony Kushner lavet bearbejdelser af skuespil af bl.a. Goethe, Brecht og Corneille.

MERE VIDEN

Om Afghanistan:

www.afghan-web.com/
www.dr.dk/pubs/nyheder/html/nyheder/baggrund/tema2001/afghan/

Om Afghanistan-specialisten Nancy Hatch Dupree, hvis guidebog blev en inspiration for Tony Kushners *Hjemmeliv/Kabul*:

www.asiasource.org/arts/nancydupree.cfm/

Om Tony Kushner:

James Fisher: *The Theater of Tony Kushner: Living Past Hope*, Routledge 2001

Om livet under og efter Taleban:

Latifa: *Mit stjålne ansigt, kvinde i skyggen af Taleban*, Høst og Søn 2001
 Åsne Seierstad: *Boghandleren i Kabul*, Gyldendal 2002

AFGHANISTANS HISTORIE I DET 20. ÅRHUNDREDE

1919

Uafhængighed af Storbritannien, moderniseringsreformer

1929

Konservativ opstand, kongen flygter til Italien

1933

Mohammad Zahir Shah bliver konge. Det er han indtil 1973

1959

Sløret bliver frivilligt for kvinder

1964

Parlamentarisk demokrati og almindelig valgret – også for kvinder

1965

Første parlamentariske valg

1973

Kongens fætter, Mohammad Daoud, begår statskup og erstatter monarkiet med en republik, som han bliver præsident for. Kongen befinder sig på tidspunktet for statskuppet i Italien, hvor han må forblive indtil 2002

1978

Kommunistisk statskup

1979

Sovjetunionen invaderer, Babrak Karmal bliver præsident. Mujahedinerne organiserer modstandskamp, der kommer til at vare de næste 10 år

1986

Dr. Najibullah bliver præsident

1989

Sovjetunionen trækker sig tilbage, borgerkrig mellem forskellige etniske mujahediner, bl.a. den tadjikiske kommandant Massoud og pashtuneren Heckmatyar

1992

Massoud erobrer Kabul og afslutter det sovjet-støttede styre. Rabbani bliver præsident. Den islamiske republik Afghanistan udråbes, men snart udbryder fornyede stridigheder mellem islamiske fundamentalister, støttet af Pakistan, og kommandant Massoud

1994

Taleban erobrer Kandahar

1996

Taleban erobrer Kabul og overtager dermed stort set magten i landet. Najibullah bliver dræbt

1997

Massoud trækker sig tilbage til Panshirdalen, hvorfra han fortsætter sin modstand mod Taleban

1998

Som svar på angreb på de amerikanske ambassader i Kenya og Tanzania gennemfører USA d. 7. august et missilangreb mod Osama bin Ladens formodede terroristlejr i regionen Khost.

2001

Hindustatuerne ved Bamiyan ødelægges af Taleban.

Massoud bliver offer for et attentat.

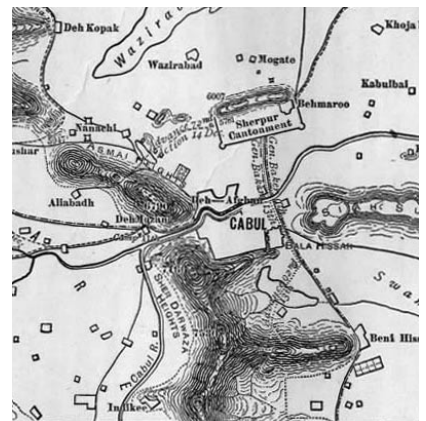
Terrorangreb på New York og Washington DC d. 11. september.

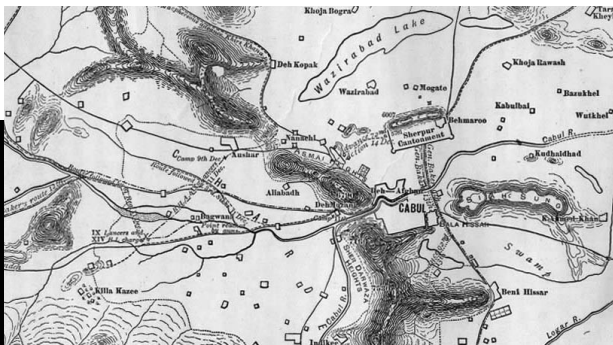
7. oktober indledes amerikansk-britisk militær intervention i Afghanistan med opbakning fra NATO

Taleban-styret går i opløsning og med støtte fra det internationale samfund udfyldes magttomrummet af en midlertidig administration under ledelse af pashtun-lederen Hamid Karzai

2002

I juni vælger et stammeråd en overgangsregering, der skal lede Afghanistan til 2004, skabe en grundlov, en national hær og gennemføre demokratiske valg ved regeringens fratræden. Hamid Karzai bliver valgt som statsleder.

Det er mere passende at betragte Afghanistan som et kolossalt komplekst sted, der har været underlagt konstant forandring op gennem historien i stedet for at betragte det som et sted, der på en eller anden måde er fanget i en tidslomme, hvor livet fortsætter, som det altid har gjort.

PETER MARSDEN I "THE TALIBAN"

Afghanistan ligger ved korsvejen mellem Syd- og Centralasien; hvor vidderne mod nord er en udvidelse af Turkmenistans stepper, Hindukushbjergene et supplement til Himalaya, de sydlige ørkner en optakt til Den persiske golf. Lingvistisk, kulturelt og etnisk ser Afghanistans nordlige uzbekere, turkmenere og tajikker nordpå mod Centralasien, hazara i midten af landet ser vestpå mod Iran, og pashtunerne og baluchierne i syd og øst finder mere genklang mod øst i Pakistan. Selv om de er forskellige fra dem, har hver enkelt gruppe og region mere til fælles med deres naboer over grænsen end med hinanden.

CHRIS BOWERS I "ESSENTIAL FIELD GUIDE TO AFGHANISTAN"

I Washington sagde embedsmænd fra Pentagon, at et krigsfly fra USA ramte forbi et talebansk militærmål i Kabuls lufthavn og at en 2000 pounds bombe fra flyet tilsyneladende ramte et nærliggende beboelseskvarter.

Der, hvor den var faldet, sad en mand i sin rullestol og græd ved siden af en bunke murbrokker, hvor hans hus engang lå. Andre beboere gik omkring i en døs.

"Vi har mistet alt, vores hus og ejendele," sagde en kvinde. "Vi er så bange for angreb, at vi har glemt, hvad vi selv hedder og kan end ikke forstå, hvad vi siger til hinanden."

NEW YORK TIMES 13 OKTOBER, 2001

ET MØDE MED DET KONGELIGE TEATER

شاهي تيا ترسره يوه کتبه

En af de medvirkende i Hjemmeliv/Kabul er skuespiller-eleven Troels Thorsen, 27, der for tiden er i praktik på Det Kongelige Teater. Når forestillingen er færdigspillet, skal han tilbage til Skuespillerskolen v/ Århus Teater, hvor han går på sit 3. år. Hele uddannelsen tager 4 år i alt.

Troels spiller i forestillingen et medlem af det afghanske talebanpoliti. I rollen skal han udelukkende tale den afghanske dialekt pashto. Om det og meget andet taler han her med dramaturg Vibeke Staggemeier.

Hvordan er en elev fra Skuespillerskolen ved Århus Teater havnet på det Kongelige Teater?

Normalt er man i praktik på Århus Teater, men sidste år prøvede de at sende os ud til andre teatre og det forsøg fortsætter i år. Og i modsætning til sidste år er vi denne gang spredt, så nogle af os, deriblandt mig, er alene ude på en forestilling. Det er faktisk dejligt at komme lidt væk fra skolen og ikke kun spille med de samme 7 mennesker på min årgang 4 år i træk. På sådant et hold er man meget tæt sammen i de år uddannelsen varer, på godt og ondt. Så bare det at stå på scenen med nogle helt andre mennesker er ret stort. For mig er det første gang, jeg prøver at spille på et rigtigt teater og det er første gang, jeg spiller sammen med uddannede skuespillere.

Den forestilling, jeg skal spille med i, skal opføres på Det Kongelige Teaters scene Stærekassen, som er en ret stor scene og fra uddannelsen har vi ingen form for træning i at stå på så stor en scene. Vi spiller faktisk alle vore ting i forholdsvis

små lokaler, så det bliver en ret god træning for mig at prøve at få dem på 2. balkon med, når jeg spiller.

Hvorfor søgte du ind på skuespillerskolen?

Det har jeg aldrig været i tvivl om. Det har bare været det eneste, jeg har villet. Jeg kommer fra Silkeborg og har spillet alverdens amatørteater og var med i alting på gymnasiet. Jeg studerede dramaturgi ved Århus Universitet, mens jeg søgte ind på teaterskolerne og lavede mange andre ting, der kunne gøre mig bedre, tog kurser i alt muligt mærkeligt. Jeg søgte ind på alle skuespillerskolerne og kom ind på Skuespillerskolen v/ Århus Teater i fjerde forsøg. Anden gang, jeg søgte ind, læste jeg faktisk med Anne-Lise Gabold, som også spiller med i Hjemmeliv/Kabul. Så det er sjovt at skulle spille sammen med hende nu.

Har uddannelsen så været, som du regnede med?

Ja, både og. Jeg ved ikke, om jeg havde nogen ide om, hvordan det skulle være, men det overraskede en smule, at der ikke er nogen decideret retning, ikke nogen enkelt metode at lære skuespil på, men mange metoder. Det er et rent tag-selv bord. Vi har mange forskellige slags lærere, så det er svært at få en rød tråd i det, vi lærer. Den skal vi selv finde.

Det er lige så meget en uddannelse til at blive menneske som det er til at blive en decideret skuespiller. Og tit når jeg begynder på en produktion, tænker jeg: Hvor skal jeg starte? Under uddannelsen higer vi elever meget efter konkrete ting og vi snakker om, hvornår det mon bliver konkret? Selvfølgelig lærer man nogle vigtige ting: At man skal have kroppen med, at man skal trække vejret nede i maven og have nærvær, men hvordan finder man det? Det er både meget simpelt og meget indviklet.

For knap en uge siden var der læseprøve på Hjemmemenneske/Kabul.

En læseprøve er første gang alle involverede i produktionen mødes og skuespillerne læser hele manuskriptet op for første gang. Kan du fortælle hvordan det var?

Ja, jeg var meget nervøs for at skulle møde de her mennesker, som jo er nogle af Danmarks bedste skuespillere. For sådan en som mig, der har villet være skuespiller hele sit liv, er det ret stort at gå ind af døren til Det Kongelige Teater. Så var der oven i købet nogen fra fjernsynet for at optage Kirsten Olesen, der spiller med i stykket, så det gjorde det ikke bedre. Men det gik meget dejligt, synes jeg, selvom prøveforløbet lader til at blive meget anderledes end det, vi lærer på skolen. På en eller anden måde kan det jo virke lidt ensomt at være her: Man går hjem hver for sig, kigger på sin øveplan og så skal man først komme 3 dage efter. Hvorimod på skolen, der øver nogle af os med instruktøren, mens andre så finder ud af at øve sammen. Jeg ved ikke, om man gør det her, men det er ikke min opfattelse, at man gør det ret meget.

På den måde er jeg meget grøn og ydmyg og genert, men samtidig så skræmmer det mig ikke. Og måske er det meget godt, at jeg starter med at have en lille rolle.

Hvad synes du om, at du slet ikke skal tale dansk i denne forestilling?

Ja, vi har talt det op til, at der bliver talt 11 sprog i stykket. Jeg synes, det er spændende på mange måder, selvom det selvfølgelig er et sidespring i forhold til, at jeg på skolen lærer at tale dansk, øve replikføring og så videre. Men det er jo vigtigt, der bliver en eller anden form for kropsliggørelse af teksten, så der ikke bare kommer én ind på scenen og siger noget, publikum ikke forstår. Det skal ikke være tegnsprog,

men man skal finde en eller anden balance, så ens kropssprog i hvert fald viser, hvad ens intention er. Jeg tror, det er det, jeg skal bruge denne prøveperiode på. For det bliver komisk, tror jeg, hvis jeg begynder at lave tegnsprog. I stedet må jeg tage det på mig og sige: Ja, jeg kan godt nok ikke snakke pashto, men jeg kan sige *de her* replikker og selv finde ud af, at jeg lægger mine betoning her og her. Jeg har jo kunnet øve mig inden prøvestarten ved hjælp af en CD, som en afghansk tolk har indspillet med mine replikker. Tolken kommer også igen senere i prøverne og retter vores sprog ind. Det er jo vigtigt, at vi, der snakker pashto, ikke snakker 3 forskellige slags pashto!

Man skal måske lige indføje, at du jo godt ved, hvad du siger, så dine replikker er ikke volapyk for dig selv.

Nej, og så tror jeg jo på, at det heller ikke bliver volapyk for tilskuerne.

Du har været til den første rigtige prøve i dag. Hvordan gik det?

Det var en prøve med instruktøren, Klaus Hoffmeyer, skuespillerne Barbara Hesselager, Morten Suurballe og mig selv. Og så for første gang i mit liv har jeg været til en prøve, hvor der har været en sufflør. Det er jeg overhovedet ikke vant til fra Skuespiller-skolen. I det hele taget er det anderledes med alle de mennesker, der er omkring forestillingen med hver deres område, forestillingsleder, dramaturg etc. Vi plejer jo selv at sætte lys, finde kostumerne og så videre.

På prøven i dag koncentrerede vi os om at lave arrangement eller scenegang, hvor vi lægger fast, hvor man skal gå hen på dén replik og at man skal standse op dér, hvilket jeg også tror er meget almindeligt på et teater: Fordi man ikke har specielt meget tid til hver scene, går man direkte til en form for arrangement, som

dog sikkert bliver lavet om hen ad vejen. Så det var en meget konkret prøve for os alle tre. Og inden vi gik i gang med at spille, fik vi rent faktisk at vide, hvad vi skulle gøre. Det er også helt nyt for mig. I hvertfald med langt de fleste instruktører, jeg har haft, kommer man selv med et bud eller flere bud og så kan instruktøren sige, at det eller det skal du prøve igen og det der skal vi lave en lille smule om. Og så var det jo første gang, jeg prøvede at snakke pashto, hvor jeg ikke bare skulle lære det udenad, men faktisk spille på pashto og Morten Suurballe skulle det samme. Det var faktisk ret svært. Vi skulle stå og diskutere på pashto og finde ud af hvordan man snakker med hinanden, når man stadig står med manuskriptet i hånden.

Hvilken scene øvede I i dag?

Det var en scene, hvor datteren i stykket, Priscilla, har besluttet at gå ud i Kabuls gader for at lede efter sin mor. Hun har taget en burqua på og har forladt sit hotelværelse. Nu står hun på gaden og ved ikke, hvor hun er. Hun ser på et kort, hun tænker en smøg, men taber den inde i burquaen, bliver forvirret og ender med at tage den af. Så kommer jeg ind som et medlem af Talebans politi og siger, hun skal dække sig til. Og det kan måske virke lidt komisk, at jeg kommer ind og skriger, men det er det jo ikke, det er denne her mands regler... og han følger dem bare. Kvinder kan ikke gå og ikke være tildækket og hun ryger cigaretter på gaden. Hun ser meget vestlig ud og dét, min figur er ude efter, er, om hun er amerikaner, så jeg råber og skriger ad hende og truer hende med pisk. Så kommer Morten Suurballe, som er en afghansk digter, ind og får stoppet os og han forklarer så, at hun er englænder og at hun bor på et hotel og ikke vil noget ondt, men det er åbenbart ikke nok for mig, så jeg tager pisken op, men så griber han pisken og kommer mellem os og tager fat

i pisken. Det er jo om noget nedværdigende for en Talebansoldat – at man tager pisken fra ham, så jeg mister kontrollen. Vi øvede i dag, at jeg nærmest skulle gå over stregen. Jeg beordrer hende tilbage til hotellet for ikke selv at miste status.

Hvad var din umiddelbare reaktion, da du fik manuskriptet i hænderne nogle uger før læseprøven ?

Det spændende er, at dramaturgisk ser det umiddelbart forkert ud. Jeg har aldrig set et stykke starte med en så lang monolog og at personen så ikke er på scenen resten af tiden. Og så synes jeg, at det er spændende, at man ikke får nogen svar i stykket. På den måde er det et meget moderne stykke, hvor publikum selv skal finde ud af, hvad der konkret er sket. Og konkrete handlinger er der ikke så mange af. Det er mere et lille indblik i hver enkelt person, men tilsammen skaber de en helhed og det synes jeg er rigtig spændende. Så på en måde synes jeg, at dramaturgien er rigtig god. Det, der fascinerer mig, er, at det er langt fra musical-dramaturgi.

Hvad mener du om, at det er et stykke, der beskæftiger sig med noget, der også har

stor politisk aktualitet?

I forhold til min egen rolle har det påvirket mig utroligt meget, at jeg har set en fjernsynsudsendelse om Talebanstyret, optaget med skjult kamera i Kabuls gader. Hvor man ser, at det rent faktisk foregår på den måde, som det er beskrevet i manuskriptet. Det er lidt skræmmende at tænke på.

Som f.eks. i den scene, vi lige har snakket om, hvor jeg vil piske pigen med en gummislange. Stykket er jo fiktion og selvfølgelig er de her figurer opdigtede, men det er spændende med noget, der tenderer virkeligheden på nogle måder og man ikke fortæller publikum, hvor

meget det er virkelighed.

Hvis man udleverer Taleban styret – hvad spændende er der så ved det? Og jeg synes ikke kun stykket udleverer Taleban – det udleverer også os i vesten. På en måde er der en storpolitisk diskussion i stykket, men også en meget menneskelig diskussion om, hvordan vi er som mennesker. Jeg synes f.eks., næsten alle personerne er modige, men samtidig er de kujoner. Det er f.eks. både kujonagtigt og modigt at forlade sin familie og drage til Afghanistan, som moderen, Hjemmemennesket, gør. Men det gælder også alle de andre, - også den biperson, jeg spiller.

Når man som mig har sådan en lille rolle, skal man prøve at finde en måde at gøre den spændende, så man ikke bare siger til sig selv: Jeg er den onde Taleban-soldat. Jeg skal tro på, at det er et rigtigt menneske, som har fået de her ordrer og han er fuldstændigt overbevist om, at det er det rigtige, han gør. Sådan er han blevet opdraget, måske i en af de koranskoler i Pakistan, hvor man har udklækket Talebansoldater.

Man kan komme til at tænke på, hvorfor det er på en bestemt måde i ét land og helt anderledes i et andet. Hvad er det, der gør, at man opfinder så forskellige religioner. Jeg har f.eks. været i en indiansk landsby i Mexico, hvor der stod colaer overalt i byen, og inde i kirken var der fyldt med cola på gulvet, fordi de troede, at det holdt djæveln væk. Så er det man tænker: Mennesket er et mærkeligt individ på mange måder, men hvor kommer det fra? Og med hensyn til islam, hvem har så fundet på, at kvinder skal dække sig så meget til – er det nu for mændenes eller kvindernes skyld? De siger jo selv, at det er for mændenes skyld – at de ikke skal lade sig friste. Den slags synes jeg er rigtigt spændende. Jeg har rejst meget, så det er nok også derfor, jeg synes, det er så spændende et stykke at spille.

Når vi selv rejser ud, er vi de fremmede i mødet med andre kulturer. Ligesom Hjemmemennesket i denne forestilling, der søger meningen med livet i et eksotisk Afghanistan.

Ja, for os er meningen, at vi leder efter meningen, mens meningen for mennesker i nogle andre lande er at skaffe penge til deres familier. Så er man ovre i at tale om skæbne og om der er en Gud og om vores gud er bedre end deres gud og det synes jeg er enormt spændende. Kvinden i stykket mener, der er en mening med at rejse til Afghanistan. Det kan umiddelbart virke som det tåbeligste og mest livsfarlige af alt at rejse til Afghanistan, men måske er døden lige så meget at være i det her samfund, hvor vi ikke kan finde nærværet med hinanden og hvor hun ikke kan finde ud af at skabe nærværet med sin datter. Alle mennesker finder hver deres flugt. Nogle bliver fodboldfans, andre bliver dybt religiøse. Og i Hjemmeliv/Kabul er der også nogle, der bliver narkomaner.

På en måde er det pessimistisk, at nogle af figurerne ikke kan finde ud af deres eget liv på en måde, ja, datteren er nærmest desperat. Men jeg synes alligevel, der er en lethed og en optimisme i stykket, som jeg godt kan lide. Så jeg er meget fortrøstningsfuld med hensyn til hvad vi kan få ud af det og hvilket indtryk publikum vil få.

Man kan jo godt nogle gange gå ud fra film eller teater og ryste på hovedet og tænke: Ja, det hele er sgu noget lort, så når man laver dette her stykke, bliver man nødt til at tro på alle de figurer, der er i det og finde ud af, hvad der driver dem. Det er nemlig en meget hårfin balance, der skal holdes, så det ikke bliver komisk på den forkerte måde, fordi man går i afghansk tøj og taler en afghansk dialekt. For det er jo bestemt ikke meningen.

TEKSTUDDRAG

En midaldrende kvinde, kaldet Hjemmemennesket, sidder i en magelig stol i sit hjem i London. Hun læser op af en lille bog:

”Vores fortælling begynder ved selve historiens frembrud, cirka 3000 år før Kristus ...”

(afbryder sig selv:)

Jeg læser op af en forældet guidebog om byen Kabul. I Afghanistan. I dalene i Hindukushbjergene. En guidebog til en by, som vi alle sammen ved har ... undergået en forandring.

Min læsning, min forskning er som et møl. Lidenskabelig, flagrende, dødsdømt. Et emne fanger min interesse: Kabul – I skal få at se hvorfor, det er den historie jeg vil fortælle – men så, jeg kan ikke gøre for det, det er næsten perverst, på biblioteker, i antikvariater opsøger jeg ufravigeligt ikke Kilden men alt det der er faldet af i vejsiden på vej til Kilden, forældede guidebøger - - den her blev udgivet i 1965, og nu har vi 1998, så bogen er et levn, der er cirka ... treogtredive år forældet, længe nok til at Kristus kunne være blevet født og død på korset - gamle tidsskrifter, hysteriske politiske afhandlinger skrevet af en forkæmper for en for længst tabt eller forladt eller forvandlet sag; og jeg synes de er uvedkommende og uimodståelige, spørgelsesagtige, drømmende, den viden der var kendt før dét mere, der siden er blevet kendt, overvælder ... For vi er, mange af os, overvældede, og ved at bukke under for vellevned ...

(Hun læser op af guidebogen:)

”Vores fortælling begynder ved selve historiens frembrud, cirka 3000 år før Kristus, da indoeuropæerne, ikke i hæren men i familiegupper, rejste sydpå fra den anden side af floden Oxus, for at krydse Hindukushbjergkæden på deres vej til det nordlige Indien. Turen må have gjort et stort indtryk, for næsten totusind år senere, da de indoeuropæiske folks store hymniske episke digt, Rigvedaen, bliver nedskrevet, fastholder adskillige vers mindet om den fredfyldte skønhed i dalene ved Kabulfloden.”

Hjemmemenneskets datter, Priscilla, er draget ud i Kabul for at lede efter sin mor. Hun har mødt digteren Kwaja, der bliver hendes nødvendige mandlige ledsager:

KWAJA

Jeg var i fængsel i seks elendige år, under opstanden, den sovjetiske invasion. Min cellekammerat havde siddet inde siden han var tredive år gammel, i 1937, så han var, da jeg mødte ham i 1978, en meget gammel mand. Han ville komme til at dø i Pole-I-Charki, jeg vil tro, han er død.

Jeg sagde til ham, jeg ville lære engelsk, emigrere til London, og når jeg blev løsladt, slutte mig til min familie der. Han fortalte, at han kendte noget, der var meget bedre end engelsk. Et internationalt sprog, der blev talt i alle lande på jorden. Jeg havde aldrig hørt om sådant et vidunder! Han tog desværre fejl på et vigtigt punkt. Da jeg kom til London og kun talte dari, pashto og esperanto, var der ingen der kunne forstå mig.

Jeg havde skrevet 300 digte i fængslet, alle sammen på esperanto. Jeg synes, jeg har gehør for dets særlige staccato-musik, med det regelmæssige system med endelser på stammen, konnoterende verbum, sted, opposition ... Jeg elsker dets moderne hyperrationelle klodsethed. For mig lyder det ikke universelt hjemligt, men snarere hjemløst, statsløst, en global flygtninge-dialekt.

”Sidante en la ĝardeno, mi aŭdis bruon.

Vidante sin en la ĝardeno, mi vokis al si.

Vokite, si tuj venis.

La tera estis tute kovrita de neĝo.

Sidante, atendante, mi aŭdis bruon.”

Det er pænt, ikke? Det blev skabt af en polsk jøde, Zamenhof. Han mente, at før vi kunne tale med hinanden på et modersmål, der aflokker os vores fælles humanisme, vil der aldrig blive fred. Når jeg skriver på esperanto, bliver jeg ført til en tid, hvor sådan noget som en drøm om fred i verden ikke straks virker skør.

KOMMENDE PREMIERER ■

STUDIEBILLETTER ■

Studiebilletter kan bestilles
man-fre kl. 13-16 på 33 69 69 92
eller tki@kgl-teater.dk

Ved bestilling af min. 10 studiebilletter
er prisen 50 kr. pr. stk.

WWW.KGL-TEATER.DK ■

KABALE OG KÆRLIGHED AF FRIEDRICH SCHILLER

Schillers drama fra 1784 er både kulørt og højspændt i sin behandling af erotik, politik og død. Det sættes i scene af Staffan Valdemar Holm, Dramatens chef og en af Skandinavien mest begavede iscenesættere. Han og scenografen Bente Lykke Møller er af kritikere såvel som af publikum blevet anerkendt for deres lysende klassikeriscenesættelser, og for Det Kongelige Skuespil har de senest stået bag succesen *Don Carlos* af Schiller.

Medvirkende: Rasmus Botoft, Stig Hoffmeyer, Henrik Jandorf, Berrit Kvorning, Gyrd Løfqvist, Kirsten Olesen, Kurt Ravn, Sonja Richter, Elsebeth Steentoft, Søren Sætter-Lassen, m.fl.

*Isccenesættelse: Staffan Valdemar Holm
Scenografi: Bente Lykke Møller
Oversættelse: Per Øhrgaard*

Premiere | Stærekassen | 14 marts - 24 maj 2003

KASIMIR OG KAROLINE AF ÖDÖN VON HORVÁTH

Den svenske instruktør Anders Paulin, kendt fra de forløbne sæsoners frække og musikmættede opsætninger af Strindberg og Sartre og denne sæsons *Farvel, Thomas* af Leif Panduro, undersøger forholdet mellem mand og kvinde. Nu gælder det Ödön von Horváths folkestykke *Kasimir og Karoline* fra 1931, af forfatteren selv beskrevet som "en ballade om stille sorg, mildnet gennem humor". Her i en moderne fortolkning med visuelt koncept af billedkunstneren Joachim Hamou.

Medvirkende: Nicolas Bro, Maria Rossing, Peter Gilsfort, Benedikte Hansen, Lars Mikkelsen, Kjeld Nørgaard, Benny Poulsen, Morten Suurballe, m.fl.

*Isccenesættelse: Anders Paulin
Scenografi: Joachim Hamou
Lysdesign: Åsa Frankenberg*

Premiere | Store Turbinehal | 28 marts - 10 maj 2003